

από την Πόλυ Μηλιώρη

Αχ, η νεανική μας επανάσταση

Για τη Μόδα θέλω να σου μιλήσω, φίλη μου. Καθώς –καμιά αμφιβολία– κι εσύ είσαι χειραφετημένη κι εσύ είσαι μορφωμένη, εργαζόμενη και σοβαρή, αρέσκεσαι να ντύνεσαι ωραία. Να παίζεις ρόλους κατά την περίπτωση ή, αντίθετα, να έχεις φτιάξει ένα στιλ προσωπικό, διαλλέγοντας τα ρούχα σου έτσι, που να φωνάζουν προς τα έξω το ποια είσαι. Τουλάχιστον το ποια νομίζεις ή, θα ήθελες να είσαι. Και μιας και έθεσα για θέμα της κουβέντας μας τη Μόδα, και όχι τη σημασία της ενδυμασίας γενικότερα, εσύ παραδεχτώ ευθύς αμέσως, ότι έχουμε, όλες κι όλοι, κάνει εδώ και δεκαετίες την παραδοχή: Υποχρεωτικά ορίζουμε τη διαφορετικότητά μας μέσα από τον γενικό κανόνα ένδυσης της εποχής μας. Προσαρμοζόμαστε στη Μόδα δηλαδή. Δείχνοντας έτσι, πως ακριβώς όπως δεχόμαστε τη διαμορφωμένη κοινωνική πραγματικότητα κι εσύ έχουμε επί μέρους αντιρρήσεις, επίσης καταγράφουμε στην γενική εικόνα της γυναίκας, όπως αυτή ορίζεται κάθε φορά απ' το συρμό. Και για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους: Καταγράφουμε στην ομοιότητά μας –έστω, στη συμμόρφωσή μας– με την εικόνα που θέλει η ΑΓΟΡΑ να δώσει στις γυναίκες. Δε σου μιλάω λοιπόν, φίλη μου, για επαναστάσεις ενδυματολογικές. Απλώς επιθυμώ να μοιραστώ μαζί σου κάποιες από τις σκέψεις μου γύρω απ' τη Μόδα του καιρού μας.

Δεν είναι βεβαία παρατήρηση σημαντική, πως γίναμε όλες οπαδοί της σεξουαλικής «απελευθέρωσης» –ασφαλώς και βάζω σε εισαγωγικά την τόσο σημαντική έννοια, που έχει ξεπέσει σε ξεσκεπαστους αραλούς και πάνινες λωρίδες πάνω στις θηλές μας. Για τον εξαναγκασμό μας να συμμορφωθούμε με τη Μόδα «αντικείμενο του πόθου», έχουμε μιλήσει κι άλλες φορές. Άλλω-

στε ζούμε καθημερινά το άγχος μην και πάρουμε κάποιο κιλό και δεν χωράμε στα χαμηλοκάβαλα παντελόνια μην και ασπρίσουν τα μαλλιά μας και χαλάσει η συνταγή των εμπριμέ ανταχειών μην και γεννήσουμε παιδιά και δε μπορούμε να επιδεικνύουμε τους γραμμωτούς μας στα ζέκοιλα ενδύματα. Επίσης έχουμε ξανακρινιάξει, ή ανεπαίσθητα έχουμε παρασυρθεί στο συρμό που λέει: «Δε σου αρκεί η προσωπικότητά σου. Πρέπει να ενδυθείς το ονοματεπώνυμο άλλου». Και φοράμε μπλουζάκια με κεντημένες φίρμες που ακριβοπληρώσαμε, ή ψευδεπίγραφα σήματα – μαϊμούδες, που –καλά μας έκαναν– μας τα πλασάρησαν γι' αληθινά κάποιοι επιτήδισι.

Ετούτη την φορά θέλω να σου μιλήσω, φίλη μου, γι' άλλη ζημιά. Θέλω να σου θυμίσω μια εποχή, που είτε την έζησες η ίδια– με πόση, αλήθεια, ένταση κι ηδονή! – είτε την κάζεψες στις φωτογραφίες της μάνας και της θειάς σου. Για τότε, λέω, για τη δεκαετία του '70. Τότε που, στην αρχή κάποιες μεμονωμένες, μα γρήγορα οι πολλές γυναίκες, όπου γης, είχαμε αρνηθεί το ως τότε στερεότυπο της Μόδας κι είχαμε επιβάλει στους σχεδιαστές μια νέα εικόνα: Πολύχρωμες φαρδιές, μακριές φούστες κρατούσαν τα σωματικά μας θέλγητρα για τις ιδιωτικές στιγμές μας, ενώ ταυτόχρονα, ώστε κανείς να μη μπορεί ν' αμφισβητήσει την απελευθέρωσή μας, χαιρόμασταν τον ήλιο, τον αέρα και την θάλασσα με το ένδυμα της γύμνιας. Βιώναμε επίσης μια απεριόριστη επιλογή, αφού τα καταστήματα παρείχαν όλα τα χρώματα, όλα τα σχέδια, όλα τα μεγέθη. Ήταν η εποχή που είχαμε όχι μόνο το δικαίωμα να διαφέρουμε, αλλά και την κοινωνική επιταγή να ψάξουμε και να επιβάλλουμε τη διαφορά μας. Αλλά αυτό που με ενδιαφέρει να

σταθώ, είναι μια άλλη αληθινή και ουσιαστική κατάκτηση –ή, για να είμαι μετρημένη, μια παρέμβαση– στην ιδεολογία που πάντοτε εκφράζει η Μόδα: Είχαμε πετύχει τη «δημοκρατικότητα» και την «ισότητα». Όλοι μαζί, άντρες και γυναίκες, φωνάζαμε: «Ζήτω το τζιν κι οι σαγιονάρες!» Που πάει να πει: «Κάτω οι διαφορές του φύλου και του πορτοφολιού». Τι ανακούφιση, Θεέ μου!

Μέχρι που ήρθε η Μόδα των πανάκριβων μπλουτζίν. Των στολισμένων με κρυσταλλάκια μπλουτζίν. Και –φευ!– των φτιαχτά σκισμένων μπλουτζίν. Μα και οι παλιές, καλές μας σαγιονάρες αναβαθμίστηκαν πίσω από ταμπελάκια με τριψήφια Ευρώ. Τα κοχύλια ή οι ανεμώνες που εμείς στερεώναμε απάνω τους για να εκφράσουμε τη διαφορά μας, έκουσε αντικατασταθεί από πουλιές, χάντρες και φύκια για μεταξωτές κορδέλλες. Με θλίψη, φίλη μου καλή, αποχαιρέτησα την αθωότητά μου. Η θλίψη όμως γύρισε σε οργή, όταν μόλις προχτές είδα, οικιοποιημένη από την αγορά, εκπορνευμένη από την αγορά, την ίδια την τότε διαμαρτυρία μου: Μια νέα και ωραία κυρία περπατούσε μπρος μου. Η πλάτη της, στενή και γυμνασμένη, ήταν σκεπασμένη απ' το μακό που βάλουμε κι εμείς σ' όλα τα χρώματα, και καν δε σκέφτηκα πόσο το είχε αγοράσει! βλέπεις, η φίρμα μοστραριζότανε μπροστά. Ελεύθερα τάχα, μα στην πραγματικότητα άρτι εκ κωμωτηρίου, μαλλιά γλύφαν τους μαυρισμένους σε σολάριουμ ώμους. Δυο πιθαμές πιο κάτω από την καίτη, κι ενώ ανάμεσα άστραφτε η γυμνή μέση, άρχιζε το μπλουτζίν. Τα κρυσταλλάκια αγκαλιάζαν τα οπίσθια και σπιθίζανε στον ήλιο. Γι' αυτό και άργησα να αναγνώσω – ή μήπως και δεν πίστευα στα μάτια μου; – το μήνυμα που εκπέμπαν: «Kiss my ass».